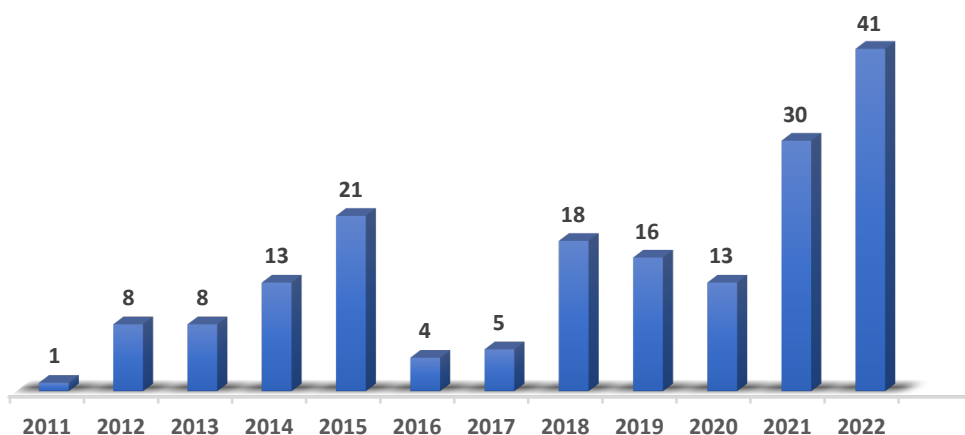

Analýza žádostí dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, obdržených Oblastním inspektorátem práce pro hlavní město Prahu v roce 2022

Cílem tohoto příspěvku je provést určitou analýzu žádostí o poskytnutí informací podaných v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), jež byly Oblastnímu inspektorátu práce pro hlavní město Prahu (dále jen „inspektorát“) doručeny v roce 2022. V této souvislosti považuji za potřebné předně předestřít, že inspektorát v roce 2022 obdržel rekordní počet 41 žádostí, což bylo o 11 žádostí více než v předchozím, rovněž rekordním, roce 2021 (k tomu srov. graf č. 1 zobrazující počet inspektorátem přijatých žádostí v jednotlivých letech). Nejenom

Graf č. 1

Počet obdržených žádostí v jednotlivých letech

z tohoto důvodu tak lze dle mého názoru prohlásit, že zkoumaný vzorek žádostí je dostatečně reprezentativní, a že poznatky z této analýzy jsou tak relevantní a mají i patřičnou vypovídací hodnotu. Zároveň s tím si dovoluji, jako osoba, která se touto agendou na inspektorátu zabývá již dlouhodobě, konstatovat, že tyto poznatky je možné v obecných obrysech vztáhnout i k minulým letům.

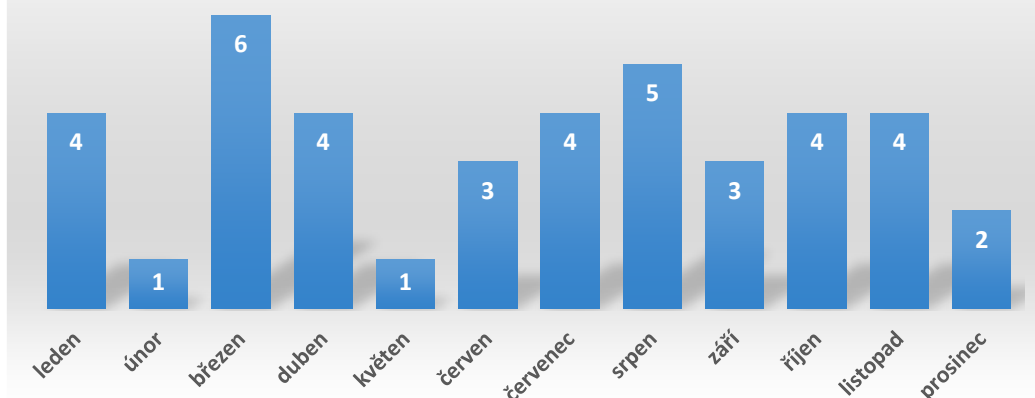
V tomto příspěvku budeme na zkoumanou problematiku nahlížet ze tří pohledů. Nejprve provedeme určitý základní kvantitativní rozbor obdržených žádostí. Následně pak tyto budeme analyzovat blíže po jejich obsahové stránce. Ve třetí části se pak podrobně zaměříme, na to, jakým způsobem byly žádosti ze strany inspektorátu vyřizovány.

Základní kvantitativní rozbor obdržených žádostí

Jak již bylo zmíněno, inspektorátu bylo v roce 2022 doručeno celkem 41 žádostí. V průměru inspektorát obdržel 3,42 žádostí měsíčně, nejvíce, konkrétně 6, v měsíci březnu, naopak nejméně, po jedné žádosti, v měsících únoru a květnu. Konkrétní rozložení žádostí v čase dle jejich doručení po jednotlivých měsících lze vidět na grafu č. 2.

Graf č. 2

Počet obdržených žádostí v jednotlivých měsících roku 2022

Žádostí sice inspektorát v roce 2022 obdržel 41, žadatelů však bylo „pouze“ 31. Toto bylo zapříčiněno tím, že 8 žadatelů podalo po dvou žádostech, 1 žadatel pak podal dokonce žádosti tři. Co se týče právní povahy žadatelů, pouze ve třech případech se jednalo o právnické osoby (každá podala po jedné žádosti). Je v tomto ohledu zajímavé, že dvě z těchto žádajících právnických osob jsou advokátní kanceláře. V ostatních případech žádosti podávaly fyzické osoby, popř. podnikající fyzické osoby (někteří žadatelé se přímo či nepřímo identifikovali jako advokáti apod.). Pouze za dva žadatele žádosti podávali (jeden z nich podal žádosti dvě) jejich právní zástupci, jeden další žadatel se pak nechal v řízeních vedených o jeho dvou žádostech zastoupit až následně (při odvolání proti rozhodnutím o částečném odmítnutí těchto žádostí). Jak však již bylo nastíněno výše, řadu žádostí inspektorát obdržel ze strany advokátů či advokátních kanceláří, když alespoň u některých z těchto žádostí se lze s ohledem na jejich obsah důvodně domnívat, že byly podány ať už přímo či nepřímo za účelem hájení práv konkrétních klientů.

Obsahová analýza obdržených žádostí

Podíváme-li se na to, co bylo obsahem jednotlivých žádostí, a tedy předmětem požadovaných informací, lze dle mého názoru identifikovat určité dvě hlavní skupiny žádostí. První skupina žádostí se vždy vztahovala k určitému konkrétnímu subjektu nebo k určité konkrétní věci řešené inspektorátem. Pod tyto případy lze zahrnout z celkového počtu 41 obdržených žádostí více než polovinu – konkrétně 21. Tyto žádosti směřovaly napříč všemi fázemi činnosti inspektorátu, tj. týkaly se jak konkrétních podnětů ke kontrole, tak jednotlivých kontrol či případně následně vedených přestupkových řízení. Je zřejmé, že žádosti spadající do této skupiny, podávali žadatelé, jež byli (buď oni sami nebo jejich klienti apod.) určitým způsobem, ať už přímo (jednalo se např. o podatele podnětu k provedení kontroly) či nepřímo zainteresováni na výsledku dané konkrétní věci.

V souvislosti s podněty ke kontrole byla požadována např. informace, zda byl inspektorátu na určitý konkrétní subjekt nějaký podnět ke kontrole podán, či jakým způsobem byl v žádosti specifikovaný podnět vyřešen (zda byla zahájena kontrola,

jaké úkony byly učiněny apod.). Za poněkud specifický pak lze označit požadavek na poskytnutí spisového přehledu podnětového spisu (daný podnět podal sám žadatel) či dotaz, pod jakými čísly jednacími jsou vedeny konkrétní žadatelem podané podněty ke kontrole.

Co se týče kontrol, zde se žadatelé tázali např. na to, zdali byla u určitého subjektu kontrola zahájena, popř. zda na podnět nebo na základě vlastní iniciativy inspektorátu či, zdali byla už určitá kontrola ukončena, případně, kdy se tak stane. Mnohdy byly rovněž požadovány v rámci kontrol inspektorátem vyhotovené dokumenty či podklady obdržené od kontrolované osoby. Konkrétně se jednalo nejčastěji o protokoly o kontrole, dále pak o námitky ve smyslu ust. § 13 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „kontrolní řád“) a o jejich písemné vyřízení ve smyslu ust. § 14 kontrolního řádu; v rámci žádostí byly vyžadovány i další dokumenty z kontrolních spisů, v některých případech i v rozsahu prakticky kompletní spisové materie.

Žádosti se samozřejmě zaměřovaly i na následně vedená přestupková řízení. Žadatelé v této souvislosti např. žádali, aby jim bylo sděleno, zda bylo již na základě určité kontroly zahájeno přestupkové řízení, a dále pak např. jakého přestupku se určitý subjekt dopustil, či zdali byl určitému subjektu v rámci přestupkového řízení uložen správní trest, případně jaký a jaká byla jeho výměra apod. V žádostech bylo rovněž často požadováno poskytnutí příslušných správních rozhodnutí. Za určitou raritou pak lze dle mého názoru označit žádost, jejíž předmětem bylo poskytnutí dokumentů, které byly zaslány ze strany inspektorátu příslušnému živnostenskému úřadu ve věci pokuty, jež byla uložena v rámci přestupkového řízení realizovaného na základě kontroly provedené v souvislosti se žadatelem konkretizovaným podnětem.

Druhou, o něco méně početnější, skupinu žádostí tvořily ty (konkrétně se jednalo o 18 žádostí), které již nesměřovaly k určitému konkrétnímu subjektu či případu, ale jež požadovaly určité informace obecnějšího charakteru vztahující se ke kontrolní či správní činnosti inspektorátu. Tyto měly v zásadě trojí podobu. Jednalo se buď o požadavek na poskytnutí určitých statistických údajů, nebo na poskytnutí určitých rozhodnutí či protokolů o kontrole spadajících pod žadatelem obecně vymezená kritéria (zde často žadatelé přímo uváděli, že tyto písemnosti požadují v anonymizované podobě), či toto mělo podobu dotazu, zda inspektorát v rámci své dosavadní činnosti již řešil určitou specifickou situaci, popř. se jednalo o kombinaci těchto forem.

Největší výšeč v tomto smyslu představují bezesporu požadavky na poskytnutí určitých statistických údajů. V roce 2022 žadatelé např. požadovali informace o tom, kolik kontrol bylo v určité oblasti provedeno, jaká konkrétní porušení právních předpisů byla v rámci těchto kontrol zjištěna, kolik pokut a v jaké výši udělil inspektorát za určitý přestupek, kolik přestupkových řízení bylo v určité oblasti (nebo pro určitý přestupek) zahájeno a kolik z nich skončilo pravomocným rozhodnutím, u kolika subjektů bylo konstatováno porušení určitého zákonného ustanovení a jaký správní trest za toto byl uložen, a mnoho dalšího. Jednalo se o poměrně různorodou škálu statistických údajů, jež po obsahové stránce nelze dost dobře zobecnit. Lze však v tomto smyslu alespoň obecně podotknout, že v roce 2022 žadatelé projevíli zvýšený zájem zejména o dvě oblasti, a to o problematiku zastřeného zprostředkování zaměstnání ve smyslu § 5

písm. g) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) a nelegální práce.

Pokud jde o požadavky na (anonymizovaná) rozhodnutí či (anonymizované) protokoly o kontrole, zde byla např. konkrétně žádána určitá rozhodnutí, v rámci kterých bylo inspektorátem rozhodnuto o přestupku dle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o inspekci práce“) či rozhodnutí (protokoly o kontrole) ve věci zastřeného zprostředkování zaměstnání ve smyslu ust. § 5 písm. g) zákona o zaměstnanosti ad.

Z požadavků směřujících na určité specifické situace bych zmínil jeden, který mi přijde v tomto ohledu zvláště zajímavý. Žadatel zde položil dotaz, zdali si je inspektorát vědom případu *„diskriminace nebo nerovného zacházení v období 2017-2022 způsobeným algoritmickým managementem používaným zaměstnavatelem (tj. systém založený na algoritmech, který přiděluje úkoly zaměstnancům, kontroluje a vyhodnocuje výsledky jejich práce atd., velmi často využívaný digitální platformou poskytovanou např. společností Uber nebo Deliveroo)“*. Lze se domnívat, že žadatel pravděpodobně na toto velice specifické téma zpracovával určitý výzkum či sepisoval odbornou práci.

Ve výše popsáných případech příslušejících do této druhé skupiny žádostí nebylo často cílem žadatelů zjistit určité informace toliko výlučně jenom ve vztahu k činnosti inspektorátu, ale obecně v rámci orgánů inspekce práce. Obsahově stejné žádosti tak často byly podány současně nejenom inspektorátu, ale i ostatním oblastním inspektorátům práce (popř. alespoň některým z nich), event. i Státnímu úřadu inspekce práce.

Na druhou stranu i v roce 2022 se v doručených žádostech projevil dlouhodobý jev, který se vyskytuje nejenom v rámci agendy zákona o svobodném přístupu k informacím, ale obecně např. i při poskytování poradenství ve smyslu ust. § 5 odst. 1 písm. j) zákona o inspekci práce, a to, že se podatelé, tazatelé, žadatelé apod. nesprávně domnívají, že inspektorát je, pravděpodobně s ohledem na to, že má své sídlo v hlavním městě Praze, v rámci orgánů inspekce práce určitým nadřízeným orgánem, či že má působnost pro celé území ČR atp. I konkrétně v rámci agendy zákona o svobodném přístupu k informacím se tak v roce 2022 objevily žádosti doručené výhradně inspektorátu, které např. požadovaly statistické údaje vztahující se obecně k celému území republiky apod. V těchto případech inspektorát samozřejmě poskytl pouze informace týkající se inspektorátu a zároveň žadateli objasnil, že jako povinný subjekt dle zákona o svobodném přístupu k informacím může poskytnout toliko údaje vztahující se k jeho činnosti, nikoliv údaje za jiné oblastní inspektoráty práce či Státní úřad inspekce práce, resp. ani údaje souhrnné za všechny tyto orgány, jelikož těmito údaji nedisponuje a ani jimi není povinen disponovat.

Z obsahu výše rozebíraných 18 žádostí spadajících do této skupiny lze vyvozovat, že získané informace jsou obecně často uplatňovány ke studijním či vědeckým účelům, k sepsání odborného článku či odborné práce (např. diplomová či disertační práce apod.). Dále je pravděpodobné, že některé žádosti slouží k rozboru rozhodovací praxe orgánů inspekce práce v dané, požadované, oblasti. Cílem žadatelů mohlo být rovněž získat určité informace, které by mohly být využitelné v rámci určitého konkrétního

přestupkového řízení (např. jaké výše pokut v obdobných případech orgány inspekce práce ukládají apod.).

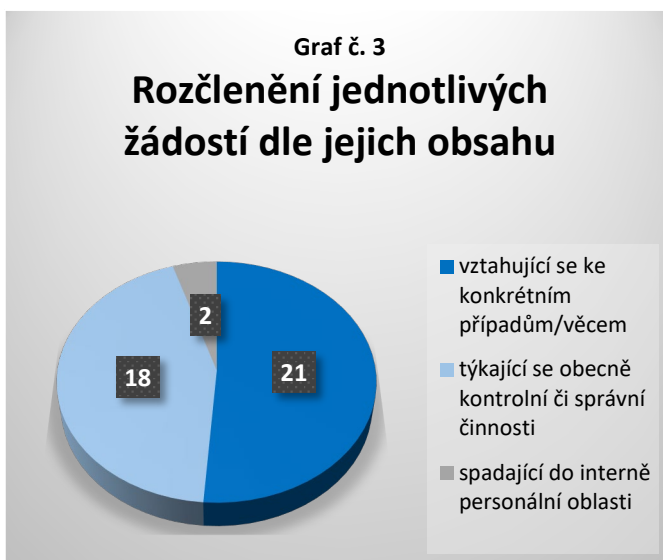
Poslední dvě zbývající žádosti obdržené v roce 2022 nelze zahrnout ani do jedné ze dvou výše vymezených „základních“ skupin. Tyto se totiž vůbec nevztahovaly ke kontrolní či správní činnosti inspektorátu, ale směřovaly do oblasti interně personální. Dá se říci, že tyto dvě žádosti tak tvořily svým zaměřením jakousi třetí malou skupinu žádostí. Předmětem jedné z těchto žádostí byly otázky týkající se dodržování a zajišťování profesionální úřední komunikace (a to jak interní, tak navenek s

veřejností) zaměstnanců inspektorátu. Druhá žádost pak byla zaslána i na ostatní oblastní inspektoráty práce a obsahovala v sobě dotazy na poskytování příspěvku na stravu formou „stravenkového“ paušálu či formou stravenky. Tato žádost, jakož i ostatní její vyhotovení zasláná na jiné oblastní inspektoráty práce, byly vyřešeny a informace poskytnuty souhrnně ze strany Státního úřadu inspekce práce, jelikož ve všech případech šlo pouze o jednoho a téhož zaměstnavatele, kterým je Státní úřad inspekce práce.

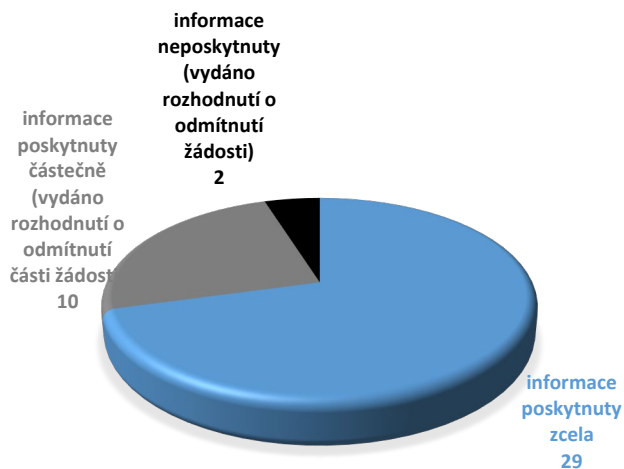
Analýza vyřizování jednotlivých žádostí

Všech 41 žádostí obdržených inspektorátem v roce 2022 bylo současně i v tomto roce vyřízeno. Na začátku roku byla mimo zmíněného inspektorátem vyřešena ještě jedna žádost, která byla doručena na konci roku 2021. Tato a její vyřízení však nejsou součástí tohoto příspěvku, protože předmětem zde popisované analýzy byly toliko žádosti obdržené v roce 2022. Pokud se v tomto ohledu podíváme na základní údaje, lze konstatovat, že ve 29 případech bylo žádostem zcela vyhověno (všechny v těchto žádostech požadované informace byly poskytnuty), v 10 případech byly informace poskytnuty částečně (bylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí části žádosti) a ve 2 případech pak došlo k úplnému odmítnutí poskytnutí informací (bylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti).

Co se týče konkrétně důvodů pro úplné odmítnutí žádosti, v jednom případě nebyly informace poskytnuty pro jejich faktickou neexistenci. Ve druhém případě pak bylo poskytnutí informací odmítnuto z důvodu, že se zákon o svobodném přístupu k informacím na poskytování požadovaných informací nevztahoval – jednalo se o žádost, jejíž předmětem bylo fakticky zpřístupnění veškeré spisové dokumentace, což však speciálně upravuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů v ust. § 38, které zakotvuje institut nahlížení do spisu.

Graf č. 4
Vyřízení jednotlivých žádostí

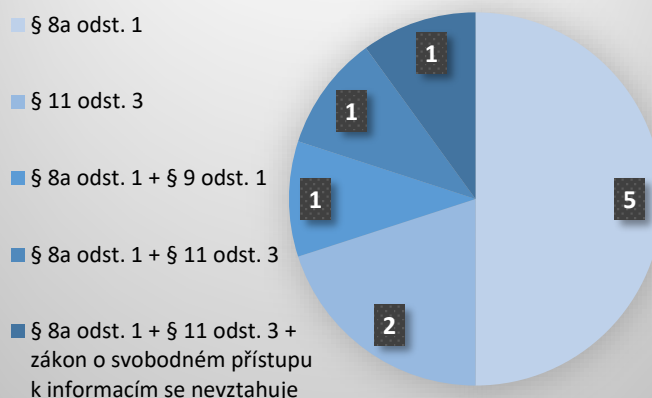
Přesuňme nyní naši pozornost k důvodům, pro které byly v roce 2022 žádosti částečně odmítány. Předně v této souvislosti považuji za potřebné předestřít, že je poměrně běžné, že k tomuto nedochází pouze z jednoho zákonného důvodu, ale na základě kombinace více těchto důvodů. Konkrétní počty uplatněných důvodů, včetně jejich kombinací a jejich poměrového rozložení lze nalézt v grafu č. 5.

Zdaleka nejčastějším důvodem v tomto ohledu bylo to, že

požadované informace v sobě obsahovaly osobní údaje, pročež se zde uplatnilo ust. § 8a odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. V praxi se jednalo o takové případy, kdy žadatel požadoval určitou písemnost vyhotovenou inspektorátem (nejčastěji šlo o protokol o kontrole či správní rozhodnutí), jež v sobě pojímala určité konkrétní osobní údaje, které byly inspektorátem v souladu se zmíněným ustanovením znečitelněny jejich začerněním. K tomuto postupu samozřejmě nedocházelo, v poměrně častých, případech, kdy sami žadatelé uvedli, že požadují dané písemnosti anonymizované.

V uvedených souvislostech dále stojí za zmínku, že s účinností od 1. 1. 2023 bylo zákonem č. 241/2022 Sb. do zákona o svobodném přístupu k informacím doplněno nové ust. § 15 odst. 3, které stanoví, že: *„Pokud povinný subjekt poskytuje informaci formou kopie dokumentu, z něhož vyloučil pouze osobní údaje nebo informace, které jsou bankovním nebo obchodním tajemstvím a které získal při postupech podle správního, daňového nebo kontrolního řádu, nemusí vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Sdělí-li žadatel v podané žádosti anebo do 15 dnů ode dne doručení požadované informace způsobem stanoveným tímto zákonem pro podání písemné žádosti o informace povinnému subjektu, že trvá na vydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti v rozsahu vymezených osobních údajů nebo bankovního anebo obchodního tajemství, povinný subjekt jej vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti anebo do 15 dnů ode dne doručení sdělení žadatele.“* Toto ustanovení podle mého názoru bude

Graf č. 5
Důvody pro rozhodnutí o odmítnutí části žádosti

představovat určité ulehčení pro činnost orgánů inspekce práce. Rozhodnutí o odmítnutí části žádostí sice nejsou v těchto případech, co se týče jejich délky, obsahu a odborné náročnosti, složitá na vypracování, možnost je nevydávat však určitou časovou úsporu určitě přinese. Jen pro dokreslení, pakliže by toto ustanovení bylo účinné již v roce 2022, vztahovalo by se na všechny ty případy, kdy jediným důvodem k částečnému odmítnutí žádosti byla právě existence osobních údajů ve smyslu ust. § 8 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Inspektorát by tedy konkrétně v roce 2022 nemusel vydávat 5 správních rozhodnutí, samozřejmě za podmínky, že by, jak stanoví výše citované nově účinné ustanovení, žadatelé na vydání rozhodnutí netrvali.

Dalším poměrně častým důvodem, pro nějž docházelo k částečnému odmítnutí poskytnutí informací bylo to, že určité požadované informace byly získány od třetí osoby při plnění úkolů v rámci kontrolní činnosti prováděné podle kontrolního řádu, podle kterého se na tyto informace vztahuje povinnost mlčenlivosti (§ 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím). Typicky se jednalo o požadavek na určitý dokument získaný inspektorátem v rámci kontroly od kontrolované osoby (např. námítka kontrolované osoby ve smyslu ust. § 13 kontrolního řádu). Podotýkám, že inspektorát tento důvod uplatňuje i v těch případech, kdy sice není požadován přímo určitý dokument získaný od třetí osoby naplňující požadavky ust. § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, ale určitá jiná písemnost sice vyhotovená inspektorátem, ale obsahující doslovné citace takového dokumentu získaného od třetí osoby. Zdůrazňuji, že toto se vždy týká jenom příslušných částí obsahujících dané citace, jež jsou znečitelněny začerněním; ostatní části písemnosti vyhotovené inspektorátem se žadateli, nejsou-li zde další zákonné výluky (např. existence osobních údajů apod.), poskytují v plném rozsahu. V roce 2022 se toto opakovaně týkalo přípisů, jímž byly ve smyslu ust. § 14 kontrolního řádu vyřízeny námítka kontrolované osoby proti kontrolním zjištěním, které mimo jiné běžně v sobě pojmají citace dotčených námitek kontrolované osoby. Poskytnutí těchto citací by totiž znamenalo fakticky i poskytnutí samotných námitek získaných od kontrolované osoby.

Inspektorát v roce 2022 uplatnil v případě jedné žádosti rovněž důvod zakotvený v ust. § 9 zákona o svobodném přístupu k informacím, když některé z požadovaných informací byly obchodním tajemstvím (příslušné pasáže v požadovaných protokolech o kontrole byly znečitelněny začerněním). V jednom případě se pak zákon o svobodném přístupu k informacím na část žadatelem požadovaných informací vůbec nevztahoval – obdobně jako ve shora popsaném případě, kdy došlo k odmítnutí celé žádosti, i zde žadatel požadoval v části své žádosti přístup ke spisové dokumentaci a fakticky nahlédnutí do celého spisu.

Proti třem rozhodnutím o odmítnutí částí žádostí bylo podáno odvolání. Jednalo se však pouze o dva žadatele, jelikož jeden z nich podal odvolání dvě v rámci řízení o dvou jeho žádostech. Všechna tři dotčená rozhodnutí inspektorátu byla ze strany nadřízeného správního orgánu, tedy Státního úřadu inspekce práce, potvrzena. Zmíněný žadatel podávající dvě odvolání podal proti oběma potvrzujícím rozhodnutím správní žaloby, o nichž doposud nebylo ze strany příslušného správního soudu rozhodnuto.

Výše jsme se podrobně zabývali otázkou rozhodnutí o odmítnutí žádostí či jejich částí ve smyslu ust. § 15 zákona o svobodném přístupu k informacím. V souvislosti s vyřizováním jednotlivých žádostí bych však rád ještě upozornil na jednu problematiku. V případě, že žádost konkrétně směřovala k určitému subjektu (např. v ní byl obsažen požadavek na poskytnutí konkrétního protokolu o kontrole provedené u daného konkrétního subjektu, či na rozhodnutí vydané v rámci přestupkového řízení vedeného s daným subjektem apod.), vyzýval inspektorát v souladu s ustálenou judikaturou správních soudů daný subjekt, aby se, jako osoba dotčená, v souladu s ust. § 4 odst. 4 správního řádu případně k žádosti žadatele vyjádřil a hájil své oprávněné zájmy na (ne)poskytnutí informací požadovaných žadatelem. Konkrétně v roce 2022 došlo k tomuto postupu při vyřizování 11 žádostí, z toho ve dvou případech byly dokonce vyzývány dva subjekty.

Dovolím si poznamenat, že popsaný postup je z časového hlediska poměrně „šibeniční“, a pokud má být samotná žádost vyřízena v zákonné 15denní lhůtě vyžaduje to bezprostřední reakci dané úřední osoby a bezodkladné zaslání výzvy příslušnému dotčenému subjektu, který by si tuto, v ideálním případě, měl převzít co nejdříve. Ve složitých případech, např. pokud jsou výzvy zasílány prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, či je-li vyzýváno v rámci vyřizování žádosti více dotčených subjektů, nebo jestliže jsou ze strany dotčených subjektů následně inspektorátu podána obsáhlá vyjádření, je mnohdy velice obtížné zmíněnou zákonnou lhůtu dodržet.

Na výše popsané situace zákonodárce s účinností od 1. 1. 2023 reagoval, již zmíněným, zákonem č. 241/2022 Sb., když právě o případy, kdy je nezbytné umožnit uplatňování práv osobám, které by mohly být podstatným způsobem dotčeny poskytnutím požadované informace, doplnil výčet zákonných důvodů, kdy je možné lhůtu pro poskytnutí informace až o 10 dnů prodloužit. V této souvislosti si však dovolím prohlásit, že příslušné zákonné ustanovení, tj. § 14 odst. 6 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím, je formulováno poněkud nešťastně a do určité míry zmatečně, když dle mého názoru umožňuje stran jeho eventuální aplikace, a tedy možnosti prodloužení příslušné lhůty až o 10 dní, několik, a to i vzájemně rozporných, výkladů. Předkladatel zákona se v uvedených souvislostech v důvodové zprávě vyjádřil takto: *„To samozřejmě neznamená, že by povinný subjekt mohl prodloužit lhůtu, kdykoliv bude muset do řízení zapojit dotčené osoby (dotčenou osobu), ale jen tehdy, je-li to objektivně potřebné pro řádné vyřízení žádosti o informace. Návrh proto omezuje možnost prodloužení lhůty pro komunikaci s dotčenými osobami určitými podmínkami tak, aby se vztahovalo toliko na případy, kdy komunikace s dotčenou osobou bude z objektivních důvodů složitější. Prodloužení tak nebude možné v případě, že bylo možné výzvu předat dotčené osobě osobně nebo zaslat elektronicky (aby nedocházelo k průtahům, tak pro elektronickou komunikaci platí omezení 5 dní a pokud bude tato lhůta splněna, bude podmínkou pro prodloužení to, že nebylo doručení výzvy dotčenou osobou potvrzeno a že o toto potvrzení byla dotčená osoba požádána). Reálně by se tedy prodloužení mělo uplatňovat jen v případech, kdy bude nutné s dotčenou osobou komunikovat jen v listinné podobě prostřednictvím provozovatele poštovních služeb (dotčená osoba nemá datovou schránku či nemá e-mailovou adresu známou povinnému subjektu) nebo tehdy, kdy sice ke komunikaci dojde elektronicky, dotčená osoba ale včas nepotvrdí přijetí výzvy (což může učinit*

identickým způsobem jako podání samotné žádosti, tedy bez nutnosti uznávaného elektronického podpisu na rozdíl od potvrzování doručení podle správního řádu).“. Pokud tedy bude zmíněné ustanovení vykládáno v tom smyslu, jak je činěno v důvodové zprávě, lze konstatovat, že bude možno za určitých podmínek toto ustanovení v těchto specifických případech uplatňovat i v podmínkách orgánů inspekce práce.

Úplným závěrem k této části pro doplnění podotýkám, že inspektorát v roce 2022 ani v jednom případě nepožádal žadatele o úhradu nákladů ve smyslu § 17 zákona o svobodném přístupu k informacím.

Závěr

Vyřizování žádostí dle zákona o svobodném přístupu k informacím představuje nejenom v rámci orgánů inspekce práce, ale zajisté i na mnoha jiných správních orgánech, svébytnou agendu, do značné míry oddělenou od běžné činnosti toho kterého správního orgánu. Konkrétně v podmínkách orgánů inspekce práce se zcela jistě jedná o agendu důležitou a neopomenutelnou. Domnívám se, že v rámci činnosti orgánu inspekce práce její význam, míněno zejména ve smyslu jejího rozsahu a časové náročnosti, dále poroste. Toto lze doložit, alespoň, co se týče inspektorátu, především na skutečnosti, že počet žádostí v jednotlivých letech má v průměru stoupající tendenci. Zároveň jsem však při provádění této analýzy nabyl dojmu, že v průběhu let se zřetelně zvyšuje obecné povědomí vůbec o možnosti podat žádost v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím. Současně s tím rovněž vzrůstá u subjektů vůle tento institut využívat, a to i opakovaně či dokonce pravidelně. V této souvislosti lze poukázat na to, že v roce 2022 se nejenom zvýšil počet žadatelů a že někteří z nich podali více žádostí, ale rovněž i na skutečnost, že někteří žadatelé podávali své žádosti už i v minulých letech. Lze zobecnit, že žadatelé stále ve větší míře institut žádostí dle zákona o svobodném přístupu k informacím kromě jiného využívají k vědeckým či studijním účelům, či k získání určitých informací o konkrétních individuálních případech řešených inspektorátem.

V tomto svém příspěvku jsem provedl určitou analýzu žádostí o poskytnutí informací ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím obdrženy inspektorátem v roce 2022. Doufám, že jsem tímto alespoň napomohl tomu, že si čtenáři udělali představu o tom, co agenda žádostí dle zákona o svobodném přístupu k informacím nejenom na inspektorátu, ale i obecně v rámci všech orgánů inspekce práce, v sobě pojímá a zahrnuje.

*Mgr. Dalibor Válek
vedoucí právního oddělení
Oblastní inspektorát práce pro hlavní město Prahu*